

Ю.О. КАРПЕНКО (Чернівці)

ІНСТРУКЦІЯ ДО УКЛАДАННЯ СЛОВНИКОВИХ СТАТЕЙ ОБЛАСНОГО СЛОВНИКА БУКОВИНСЬКИХ ГОВОРІВ

Словникова стаття складається з двох частин. Перша частина включає в себе такі елементи:

1. Заголовок. У заголовку статі подається у фонетичній транскрипції найбільш поширений у говірках варіант слова. Інші фонетичні варіанти слова, якщо вони є, подаються за ступенем їх поширеності зразу ж після реєстрового слова. Морфологічні варіанти слова виносяться в окремі словникові статті.

2. Після заголовка подається необхідна граматична та стилістична характеристика слова. З граматичних відомостей про слово наводяться:

а) для іменнiov — форма родового відмінка одними і (для слів, що змінюють у множині наголос) форма називного відмінка множини; вказівка на рід (позначки ч., ж., с.), а для іменників, що вживаються тільки у множині — на число (позначка мн.);

б) для прикметників та числівників граматичних відомостей не подається;

в) для займенників та прислівників наводиться відповідно позначки займ., та присл.;

г) для дієслів слід намагатися подати максимальну кількість зафіксованих у говірках їх форм;

д) для службових слів та вигуків приналежність їх до певної частини мови вказується у визначенні.

Крім указанного, будуть наводитись і інші форми слів, якщо воли виявляють якусь нерегулярність чи особливість.

Стилістична характеристика слова при необхідності подається за допомогою позначок: рідк., арх., пестл., зруб-, дит.

3. Третім елементом словникової статті є визначення слова. У визначенні слова застосовується як синонімічний метод (наведення літературного відповідника), так і метод тлумачення, описової характеристики слова. Різні значення одного слова Відділяються одне від одного арабськими цифрами (1)..., 2)...). Слова-омоніми виносяться в окремі словникові статті.

4. За визначенням наводиться ілюстрації. Для багатозначних слів ілюстрації наводяться для кожного значення. Цінність словника у великій мірі залежатиме від багатства ілюстративного матеріалу.

5. Як своєрідні додаткові ілюстрації наводяться і споріднені з реєстровим словом топонімічні назви, дані місцевої ономастики, клички тварин тощо.

6. Після ілюстрацій вказуються пункти, де зафіксовано слово. Їх перелік повинен бути максимально повним. Для багатозначних слів перелік пунктів подається для кожного значення слова окремо. Для слів, що мають декілька фонетичних варіантів, вказується поширення кожного варіанта зокрема.

Перелік пунктів фіксації слова подається із сходу Чернівецької обл. на захід і з півночі на південь. При цьому вказується спочатку район, а за ним у дужках в алфавитному порядку перераховуються населені пункти цього району, в яких записане дане слово. Порядок називання районів є, таким чином, сталим. Райони вказуються в такій послідовності:

- 1) Сок. — Сокирянський р-н;
- 2) Кельм. — Кельменецький р-н;
- 3) Хот. — Хотинський р-н;
- 4) Нов. — Новоселицький р-н;
- 5) Заст. — Заставнівський р-н;
- 6) Сад. — Садгірський р-н;

- 7) Кіц. — Кіцманський р-н;
- 8) Чер. — Чернівецький р-н;
- 9) Гер. — Герцаївський р-н;
- 10) Гл. — Глибоцький р-н;
- 11) Ваш- — Вашківецький р-н;
- 12) Ст. — Сторожинецький р-н;
- 13) Виж. — Вижницький р-н;
- 14) Пут. — Путильський р-н.

Якщо цілком точно встановлено, що слово поширене у всьому районі, то називається лише цей район, а переліку пунктів фіксації за ним у дужках не подається. Знак Θ вказує, що слово вживається в усій області.

7. Після визначення території фіксації слова за знаком \diamond (ромб) подається фразеологія на дане слово. Поширення кожного фразеологізму вказується окремо.

8. На закінчення першої частини словникової статті після значка || (паралельки) подаються, для зручності користування словником, цифрові позначки районів (за присвоєним кожному району сталим номером — див. вище), де зафіксовано дане слово й окремі його значення. Наприклад: „ || 2—7, 9» або « || 1) 1, 3—5, 7; 2) 3—9». Цей розділ словникових статей полегшуватиме лінгвогеографічне вивчення лексики буковинських говорок.

Друга частина словникової статті починається з абзаца і включає такі елементи:

1. Приклади вживання слова в літературних творах письменників, що зв'язані своїм життям та діяльністю з Буковиною (О. Кобилянськ'а, Ю. Федькович, Є. Ярошинськ'а та інші).

2. Фіксація слова в історичних пам'ятках, в яких відбилися риси буковинських говірок.

3. Етимологія слова чи вказівка на джерело запозичення. Для слів з прозорою етимологією цей розділ словникової статті не подається.

Словникові статті у словнику розташовуються за алфавітом видно з написаннями слів у транскрипції. Пом'якшені приголосні стоять у алфавіті після непом'якшених; буква у — після букви в, буква g - після Г; буква ω не відрізняється за своїм місцем у алфавіті від букви о, а буква э стоїть, згідно з походженням, на місці е і на місці и.